

Çevrimiçi Güvenlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Güvenlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18526>

Özet

Bu ölçek, öğrencilerin **siber sa?l?k** durumlar?n? ölçmek amacıyla yürütülen kapsamlı bir geli?tirme çal??mas?n?n parçası olarak 2017 yılında tasarlanm??tır. **Çevrimiçi Güvenlik Ölçeği**, bireylerin internet ortam?nda kar??la?t?klar? risklere kar?? kendilerini ne ölçüde güvende hissettiklerini ve koruyucu davran??lar? sergileyip sergilemediklerini de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Ölçek, geçerlik ve güvenilirlik çal??maları yap?lm??, 4'lü Likert tipi derecelendirme ile hazırlanm??tır.

Ölçek, Pınar M?hç? ve Emine K?l?ç Çakmak tarafından geli?tirilmiş olup, elde edilen psikometrik veriler ölçeğin güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Bu araç, özellikle eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında dijital vatandaşlık ve güvenlik konularında yapılacak ara?tırmalara önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi güvenlik, **siber sa?l?k**, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, öğrenciler.

Yazarlar

Pınar M?hç?, Emine K?l?ç Çakmak

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin internet ortam?nda kar??la?t?klar? potansiyel tehditlere kar?? geli?tirdikleri **güvenlik** algılarına ve uyguladıkları koruyucu tedbirleri psikometrik olarak ölçmektir. Bu çal??ma, **siber sa?l?k** kavram?n?n önemli bir bileşeni olan çevrimiçi güvenlik düzeyini belirleyerek eğitim ve rehberlik alanında yapılacak müdahalelere zemin hazırlamay? amaçlamaktadır.

Ölçek, kullanıcıların kişisel verilerini koruma bilinci, çevrimiçi risk farkındalığı ve güvenli internet kullanım? alışkanlıklar?n? sistematik bir şekilde de?erlendirmeye odaklanm??tır. Bu sayede, gençlerin dijital ortamda kendilerini koruma yeterlilikleri hakkında detaylı bilgi edinilmesi hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, geniş bir yapı olan **Siber Sa?l?k** kapsamında, özellikle bireyin internet üzerindeki etkileşimlerinde kendini koruma becerileri ve risk farkındalığı etrafında dönen **Çevrimiçi Güvenlik** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, kullanıcıların kişisel verilerini koruma, siber zorbalık tehditlerine kar?? önlem alma ve güvenli çevrimiçi alışkanlıklar edinme gibi boyutlar?

içermektedir.

Geliştirme sürecinde, taslak ölçek maddeleri uzman görüşüne sunulmuş ve maddelerin hedeflenen yapıya ölçüp ölçmediği titizlikle değerlendirilmiştir. Bu süreç, ölçeğin teorik olarak sağlam bir temele oturması sağlamıştır.

Geçerlik

Ölçeklerin yapı geçerliliğini saptamak amacıyla kapsamlı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Öncelikle, ölçek maddelerinin altındaki temel boyutları keşfetmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Bu analizde, faktörlerin netleştirilmesi için **Varimax döndürme yöntemi** kullanılmıştır.

Açıklayıcı analizlerin ardından, elde edilen faktör yapısının teorik modele uygunluğunu test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu çift amaçlı yaklaşım, ölçeğin ölçmeyi hedeflediği psikolojik yapıya ne derece doğru temsil ettiğini güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır ve yapı geçerliliğinin sağlandığını desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeklerin iç tutarlılık güvenilirliğini değerlendirmek için çeşitli metrikler kullanılmıştır. En önemli güvenirlik katsayısı olan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Ayrıca, maddelerin ölçeğin tamamına katkıları incelemek üzere **madde toplam korelasyonu** analizine başvurulmuştur.

Farklı gruplar arasındaki ayrıştırmayı kontrol etmek amacıyla, %27'lik alt ve üst grup ortalamaları arasındaki farklar incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, faktörlerin iç tutarlılık katsayıları **Cronbach Alfa** değerleri sırasıyla .72 ve .64 olarak rapor edilmiştir. Bu değerler, ölçeğin psikometrik açıdan kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Faktör analizleri, ölçeğin yapısal temelini belirlemede kritik rol oynamıştır. Keşfedici amaçta (AFA), maddelerin hangi faktörler altında toplandığını belirlenmiş ve net bir faktör yapısı elde etmek için **Varimax döndürme** tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, faktörlerin yorumlanabilirliğini artırmıştır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise, geliştirilen ölçeğin veri setiyle uyumunu test etmiştir. Analiz sürecinde, taslak ölçek maddeleri üç farklı kategoriye göre uzman görüşü ile değerlendirilmiştir: "hedeflenen yapıya ölçüyor", "madde yapı ile ilişkili, ancak gereksiz" ve "madde hedeflenen yapıya ölçmez". Bu ön eleme süreci, faktör yapısının sağlam olduğunu desteklemiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: 4'lü Likert biçiminde hazırlanmıştır. Derecelendirme seçenekleri şunlardır:

Hiç Katılmıyorum.

Katılmıyorum.

Katılıyorum.

Tamamen Katılıyorum.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Çalışmanın yapıldığı öğrenci grubuna bağlı olarak değerlendirilenlik göstermekle birlikte, genellikle ergenlik ve genç yetişkinlik dönemi.

Popülasyon Detayları: Ölçek, **Öğrenci Siber Sahtek Ölçekleri** geliştirme çalışması kapsamında kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Maddeler, hedeflenen yapıyı ölçme kriterine göre değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Güvenlik, **Siber Zorbalık**, dijital okuryazarlık, psikometri, **Cronbach Alfa**, yapı geçerliliği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: pinar_mihci@yahoo.com

Yayın Adresi: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi referansında belirtilen kurumsal adresler.

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Ölçek geliştirme çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlı kullanımı için izinler ve olası ücret bilgisi hususunda sorumlu yazar **Pınar Mihci** ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

M?hç?, P. ve K?l?ç Çakmak, E. (2017). Ö?renci Siber Sa?l?k Ölçekleri geli?tirme çal??mas?. *Gazi Üniversitesi Gazi E?itim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 457-491. Makalenin çevrimiçi bağlantısı: gefad.gazi.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [cevrimici-guvenlik-olcegi-toad.pdf](#)

Çevrimiçi Güvenlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin tam maddeleri kaynak içerikte verilmemiştir. Ancak, taslak amaçlarında maddelerin uzmanlar tarafından değerlendirilme kriterleri aşağıdadır:

"hedeflenen yapıyı ölçüyor"

"madde yapı ile ilişkili, ancak gereksiz"

"madde hedeflenen yapıyı ölçmez"

ARABPSYCHOLOGY.COM